



Tønder kommune
Natur og Vandløb
Att. Kirsten Kerrigan

Vadehavet
J.nr. NST-2302-00307
Ref. MBRIN
Den 2. juli 2020

Ansøgning om ændring af hydrologi på statens arealer i Gl. Frederikskog

Formål med ansøgningen

Naturstyrelsen Vadehavet arbejder målrettet på at optimere forholdene for engfugle på statens arealer i Gl. Frederikskog og Rudbøl kog vest for Vidåen ved Nørremølle. Efter årtier med tilbagegang for ynglefugle i Tøndermarsken blev det i 2012 besluttet, at samle statens arealer i Tøndermarsken for at kunne fokusere forvaltningen for engfugle i eksisterende kerneområder i Tøndermarsken. I 2017 blev den sidste jordfordeling i området afsluttet, og Naturstyrelsen fik herefter ansvaret for forvaltningen af statens arronderede jordtilliggende i området. Området er samtidigt Natura 2000 område, herunder fuglebeskyttelsesområde med en række engfugle på udpegningsgrundlaget.

Tidligere forskningsbaserede undersøgelser¹ har vist, at for at vende udviklingen for ynglende engfugle skal der gennemføres tiltag for at få mere vand på engene i fuglenes yngletid, mere målrettet pleje med kreaturer og bekæmpelse af prædatorer, med fokus på ræv. Siden dengang er mårhund kommet til som en yderligere trussel. Uanset prædation vurderer forskerne, at der kan sikres højere bestande af engfugle ved at øge vandstanden og arbejde med græsningsregime.

Denne ansøgning vedrører tiltag, som skal muliggøre en højere vandstand på statens areal i Gl. Frederikskog, samt en bedre tilgængelighed for fuglene og deres unger til vandnære arealer. Ansøgningen deler sig i to. Første del vedrører ansøgning om gennemførelse af mindre anlægsarbejder, som ændrer på be- og afvanding af et ca. 126 ha stort statsejet areal, og som afgrænser vandstandshævning på statens areal fra at påvirke private naboarealer. Anden del vedrører ansøgning om terrænregulering ned mod udvalgte skelgrøfter, for at sikre fuglenes adgang til vandnære bredzoner i yngletiden.

Ansøgningen vedrører Tøndermarskloven og naturbeskyttelsesloven. Hvis ansøgningen vedrører anden lovgivning, som kommunen administrerer, så anmodes Tønder kommune om også at behandle ansøgningen i henhold til denne.

Del 1. Hævning af vandstand

På kortbilag A fremgår hovedveje for be- og afvanding, samt de anlæg, som skal etableres for at få et mere lukket vandsystem rundt om hovedparten af statens arealtilliggende i Gl. Frederikskog. De tiltag, som præciseres herunder, afspejler resultatet af afholdt møde mellem Tønder kommune, Digelaget for Tøndermarsken, Frederikskogene og Naturstyrelsen Vadehavet d. 18. juni 2020. De ansøgte ændringer vil ikke påvirke de regulativfastsatte vandstands-målepunkter i Tøndermarsken, da disse er beliggende uden for statens areal.

¹ Ynglefugle i Tøndermarsken og Margrethe kog 1975-2015, Aarhus Universitet, Rapport nr. 160, 2016.

Den del af statens jordtilliggende, som ligger sydøst for Nørremølle i Gl. Frederikskog (ca. 38 ha), er ikke en del af denne ansøgning, da der i første omgang kun foretages arbejde, som er en del af normal vedligehold af be- og afvandingssystemet i Tøndermarsken. Dette vedligehold vedrører renovering af de stem, som findes op mod diget i den nordlige ende af hver skelgrøft i denne del af kogen (vist med grøn markering på kortbilag A). Efter renovering af de pågældende stem vil det være muligt at regulere vandstanden i højere grad end det er tilfældet nu. Derfor vil det først derefter kunne vurderes om der er behov for yderligere tiltag inden for dette område.

På statens jordtilliggende sydvest for Nørremølle (ca. 126 ha) ønsker Naturstyrelsen Vadehavet, at det efter gennemførte anlæg bliver muligt at holde mere på vinter vandet, dvs. mindre afvanding, og at der i perioden 1. april- 1. juli kan opretholdes en generelt højere vandstand i skelgrøfterne. Der forventes som minimum en 10 cm vandstandsstigning i skelgrøfterne i nævnte periode efter de ansøgte tiltag er gennemførte. Naturstyrelsen Vadehavet er bekendt med, at i perioder hvor vandstandsniveauet er afhængigt af indpumpning af vand, så kan dette kun ske såfremt andre dele af kogen, herunder Sønderkog mod sydøst har fået det vand, de har krav på i henhold til gældende regulativer. Derfor kan vandstandsniveauet i skelgrøfterne på statens areal ikke fastlægges endeligt i denne ansøgning, men vil særligt i maj og juni måned afhænge af at Digelaget for Tøndermarsken har opfyldt sine andre forpligtigelser omkring bevanding af Gl. Frederikskog og Sønderkog. Dog vil beskrevne tiltag resultere i en vandstandsstigning sammenlignet med normaltstanden.

Det er på ethvert tidspunkt muligt efterfølgende at justere vandstanden gennem de stem, der allerede er etableret og de nye stem, som bliver etableret, såfremt der måtte opstå uforudsete vandstandsniveauer i skelgrøfter. Der ønskes fortsat en afvanding i vinterhalvåret, således at der ikke opstår større sø-flader inden for området. Dette vil kunne bevirke, at vegetationen ændrer karakter, eller der opstår vegetationsløse flader. Det er ikke i tråd med Naturstyrelsens formål med naturplejen i området.

De konkrete tiltag tager udgangspunkt i tekniske anbefalinger fra Digelaget for Tøndermarsken:

- A. Be- og afvandingssystemet omlægges, så bevandingen ikke længere sker gennem kanal 26 fra syd (som anført med gul på kortet), men i stedet gennem en kanal, hvor vandet kommer ind fra vest og løber i udkanten af de afgrænsede ca. 126 ha af statens areal (se lilla markering på kortbilag A). Denne kanal vil efterfølgende blive benyttet som både bevandingskanal og afvandingskanal, og vil blive en kanal med årlig oprensning. Kanalen lægges i en nuværende skelgrøft, som vurderes at have en profil, så den kan lede den øgede vandmængde. Den nye kanal erstatter derved dele af den hidtidige kanal 26, som på statens areal bliver til en almindelig skelgrøft. Det samme gælder afvandingskanal 27, jf. bilag B. Eksisterende kanal 27 ændres ikke i øvrigt.
- B. 5 skelgrøfter lukkes (vist med orange på kortbilag A), heriblandt kanal 26. Dette sker for at sikre, at vandet ikke har forbindelse til syd for beliggende private arealer. Bevandingen af nord for beliggende arealer vil derefter ikke ske syd fra, men fra vest og nord. Jord til at lukke skelgrøfter tages fra overskydende jord, jf. del 2 til denne ansøgning.
- C. 2 nye rørunderføringer etableres (vist med sort på kortbilag A). Den vestlige af disse er en 160 mm underføring under den nye be- og afvandingskanal. Den østlige rørunderføring er en 400 mm rørunderføring for at kunne trække den nødvendige mængde vand her. Der graves i begge tilfælde smalle render i forbindelse med anlæg.
- D. 2 nye stem etableres (vist med blå på kortbilag A). De to nye stem skal sikre muligheden for at regulere vandstanden, det nye stem ved Nørremølle for at regulere vandstanden i den nye hovedbevandingskanal, og det nye stem ved kanal 26 syd for statens areal og privat fællesvej for at kunne styre vandstanden på de private arealer i Gl. Frederikskog. Derudover er der allerede

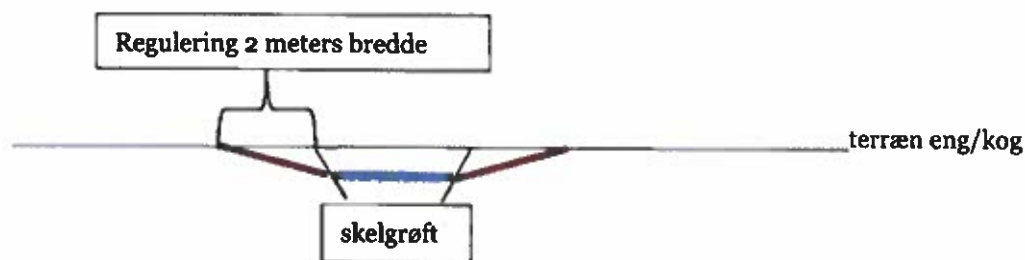
genetableret et stem i den nordligste del af området. Reguleringen af dette stem bestemmer i hovedsagen vandstanden på de 126 ha af statens areal.

Anlægsarbejde vil foregå uden for fuglenes yngletid, efter den 15. juli og før den 1. april.

Del 2. Terrænregulering af udvalgte skelgrøfter

På kortbilag C fremgår de skelgrøfter, hvor der ansøges om terrænregulering.

De berørte skelgrøfter har et vandspejl som er ca. 2 meter bredt. Der ansøges om en terrænregulering, som i et ca. 2 meter bredt bælte på hver side af de markerede skelgrøfter på kortet, fjerner jord, så der efterfølgende bliver en bredzone ned mod skelgrøften med en lav hældningsgrad (ca. 1-6). Dette når udgangspunktet er, at vandet i skelgrøfterne kommer til at stå gennemsnitligt ca. 30 cm under terræn efter gennemførelse af del 1 i denne ansøgning. Den normale vandstand vil være 40-50 cm under terræn, med en vis variation over året, og en fleksibilitet for Digelaget til at justere vandstands niveauer lokalt for at kunne opfylde regulativfastsatte mål og årstidsbestemte behov. Denne del 2 af ansøgningen anskueliggør dermed også den betydende sammenhæng mellem de to dele af denne ansøgning. Overskudsjord bruges som udgangspunkt til at gennemføre lukning af skelgrøfter i del 1 af denne ansøgning. Resterende jord jævnes ud i et tyndt lag inde på felterne.



Da vadefuglenes unger selv skal finde deres føde i form af insekter og lignende, så vil ovennævnte bredzone ned mod vandet give dem mulighed for at fouragere i den insektrige zone mellem land og vand. Dette uafhængigt af om der er vand på engene i maj og juni måned, hvilket der i de seneste år ikke har været, da overskuddet af vintervand er fordampet i april og senest primo maj, afhængigt af vejrlig det pågældende år.

De udvalgte 12 skelgrøfter har en samlet længde på ca. 2.000 meter, hvilket udgør ca. 8,5 procent af længden på skelgrøfter og kanaler på statens jordtilliggende i Gl. Frederikskog (i alt ca. 22.600 meter). Skelgrøfterne er forsøgt udvalgt, så de kommer flest mulige fugle til gavn i de driftsenheder, som området er inddelt i, samtidigt med at den nødvendige terrænregulering gennemføres på så kort en strækning som muligt. Naturstyrelsen Vadehavet ønsker at ændre så lidt som muligt på terræn i kogen i respekt for Tøndermarsklovens restriktive bestemmelser om terrænregulering, og derfor er der i denne ansøgning kun søgt om et absolut minimum i forhold til det behov, som på nuværende tidspunkt kan erkendes for fugle såsom stor kobbersneppe, rødben og vibe og deres adgang til vandnære arealer.

I årene efter gennemførelse af anlæg af bredzoner ned mod skelgrøfter vil tiltaget indgå i en efterfølgende evaluering, og vurderes i forhold til engfuglenes bestandsudvikling i området.

Anlægsarbejde vil foregå uden for fuglenes yngletid, efter den 15. juli og før den 1. april.

Vurdering af de ansøgte tiltags påvirkning på udpegningsgrundlag i Natura 2000 området, samt bilag IV arter

Herunder en vurdering af aktivitet i Natura 2000 området med konkret vurdering af de ansøgte anlægs forventede påvirkning af fugle på udpegningsgrundlaget samt bilag IV arter.

Naturstyrelsen Vadehavet vurderer ikke der er grundlag for at gennemføre en egentlig VVM screening, da de planlagte tiltag er af mindre karakter, resulterende i en vandstandshævning på forventet minimum 10 cm i fuglenes yngletid, og potentielt mere i vinterhalvåret, men stadigvæk under terræn. Dertil kommer terrænregulering ved ca. 8,5 % af skelgrøfterne inden for det pågældende område, som vil skabe ca. 2.000 meter med tilgængelige bredzoner på begge sider af de pågældende vandløb. Naturstyrelsen Vadehavet kan ikke erkende nogen form for risiko eller trusler for hverken udpegningsarter eller bilag IV arter ved de pågældende tiltag, tværtimod vurderes de at fremme forholdene for de arter, der findes i området.

Natura 2000 udpegningsgrundlag

Det er konkret vurderingen, at det ansøgte har et indhold, som vil fremme levevilkår for relevante fugle på udpegningsgrundlaget. Konkret gælder det for ynglefugle, såsom brushane og mosehornugle på nuværende udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde F60, samt ikke mindst for stor kobbersnepe i det udpegningsgrundlag, som kommer til at gælde i den kommende planperiode. Netop stor kobbersnepe har en kernebestand i Gl. Frederikskog, og det er en art, som desuden er globalt rødlistet. Dertil kommer, at der vurderes en positiv effekt for en række sårbare engfugle, såsom rødben, vibe og gul vipstjert, som stadig har levedygtige bestande i Gl. Frederikskog. De nævnte ynglefugle er afhængige af vandnære arealer i ynglesæsonen, og derfor vurderes øget vandstand i skelgrøfter, samt anlæg af bredzoner ved udvalgte skelgrøfter, at påvirke disse arter i positiv retning. Det samme gælder listede trækfugle, som i hovedsagen er vand- og vadefugle. Da vandet ikke bliver fladedækkende i terræn, så påvirkes rovfugle som rørhøg og hedehøg heller ikke negativt i forhold til fødesøgning og lignende.

Ingen udpegningsarter vurderes at blive påvirket negativt.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 60

Fugle:	rørdrum (Y)	hvid stork (Y)
pibesvane (T)	sangsvane (T)	
kortnæbbet gås (T)	grågås (T)	
bramgås (T)	gravand (T)	
pibeand (T)	spidsand (T)	
skeand (T)	havørn (T)	
rørhøg (Y)	hedehøg (Y)	
pletet rørvagt (Y)	engsnarre (Y)	
klyde (TY)	hvidbrystet præstekrave (TY)	
hjejle (T)	strandhjejle (T)	
islandsk ryle (T)	almindelig ryle (T)	
brushane (Y)	lille kobbersnepe (T)	
fjordterne (Y)	sortterne (Y)	
mosehornugle (Y)	blåhals (Y)	

Bilag IV arter

For relevante bilag IV arter (se liste over alle arter nedenfor) vil de ansøgte tiltag om mere vand og bedre tilgængelighed til vand, ligeledes have en gunstig indvirkning. Naturstyrelsen Vadehavet er ikke bekendt med konkrete registreringer af bilag IV arter i Gl. Frederikskog. Af listede paddler på bilag IV vil spidssnudet frø og springfrø eventuelt kunne findes i området. De vil dog i høj grad gavnes af de planlagte tiltag for at få mere vand, samt større tilgængelighed til vand. Det samme gælder de andre arter, som potentielt måtte forekomme i Gl. Frederikskog, fx listede guldsmede, vandkalve, stor

vandsalamander og odder. Det er alle arter, som er knyttet til ferskvand. Da der ikke er træer i det pågældende område, vurderes det ikke nødvendigt at forholde sig til ynglende flagermus.

Pattedyr

Alle arter af flagermus
Hasselmus
Birkemus
Bæver
Odder
Ulv
Marsvin
Alle arter af hvaler

Hvirvelløse dyr

Bred vandkalv
Lys skivevandkalv
Eremit
Sortpletet blåfugl
Grøn mosaikguldsmed
Stor kærguldsmed
Grøn køleguldsmed
Stor ildfugl
Natlyssværmer
Mnemosyne
Herorandøje
Tykskallet Malermusling

Fisk

Snæbel

Padder

Stor vandsalamander
Klokkefrø
Løgfør
Løvfør
Spidssnudet frø
Springfrø
Strandtudse
Grønbroget tudse

Krybdyr

Markfirben

Planter

Enkelt månerude
Vandranke
Liden Najade
Fruesko
Mygblomst
Gul Stenbræk
Krybende sumpskærm

Undertegnede står til rådighed hvis der mangler uddybning eller information om det ansøgte.

Med venlig hilsen



Martin Brink

+45 41 93 23 30
mbrin@nst.dk

Gl. Frederikskog - ændret hydrologi

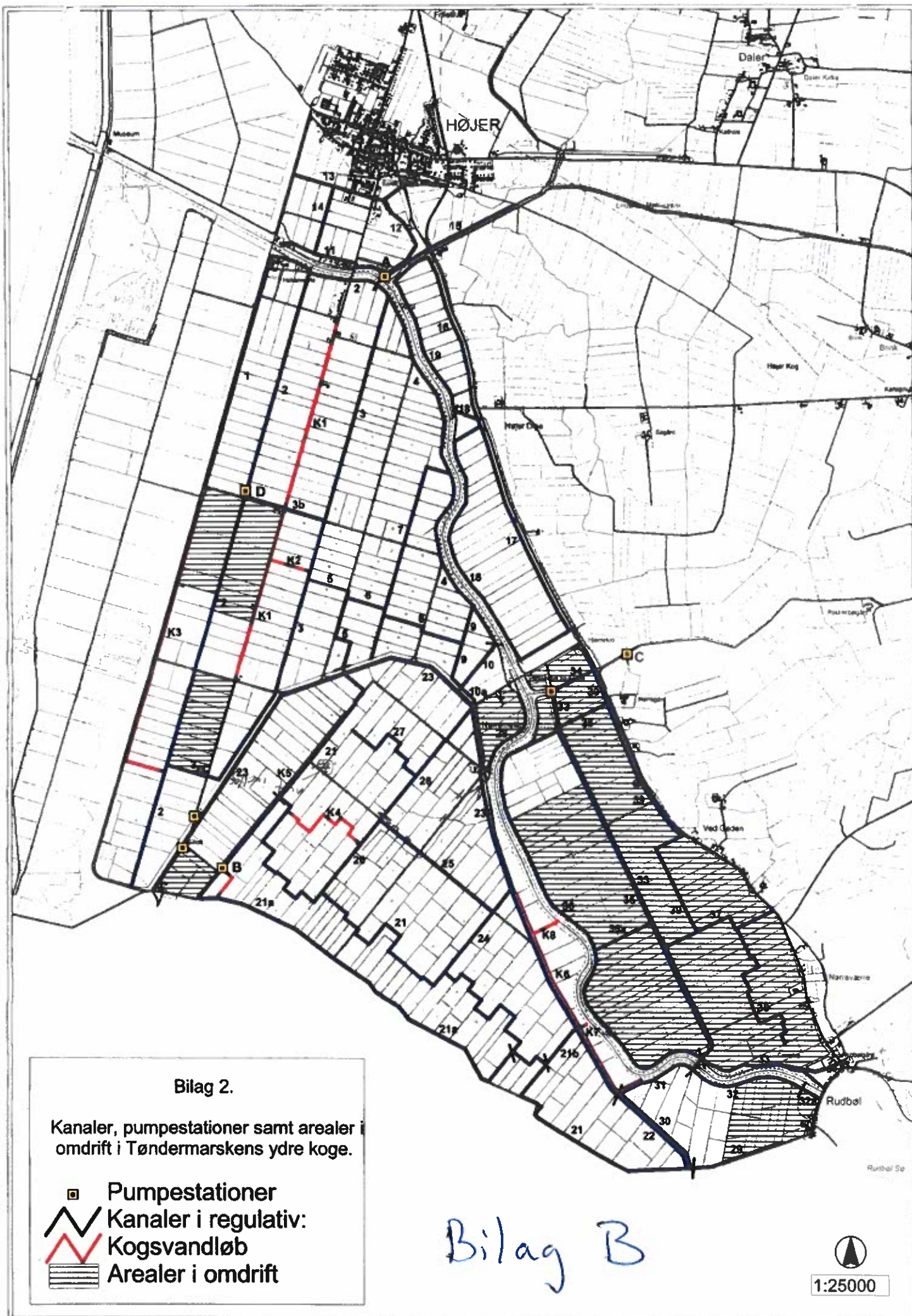


Danmarks Miljøportal
Data om miljøet i Danmark
Hørsgade 53, 2100 København Ø
Support: support@miljoportal.dk

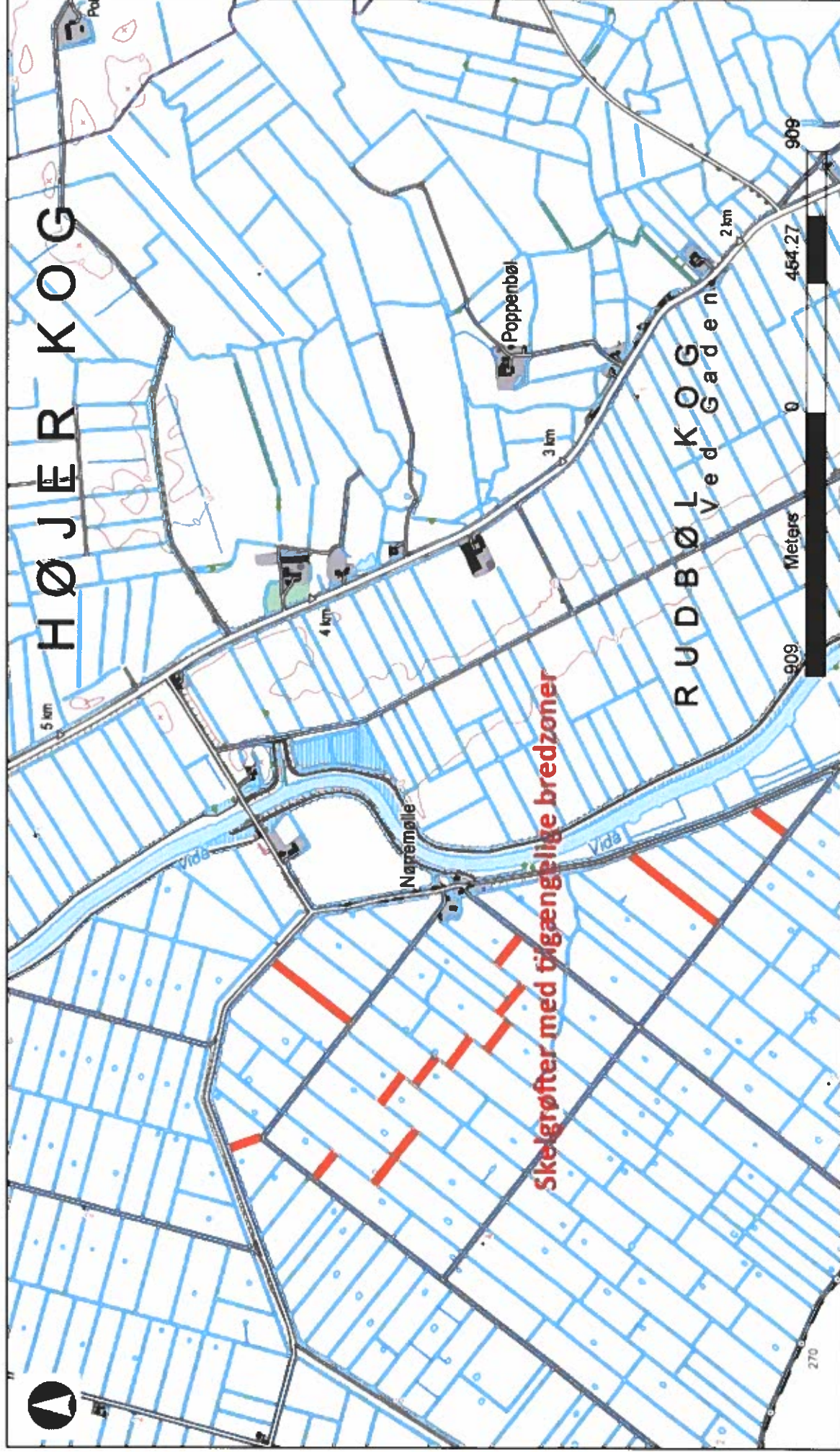
Målförhåll: 1:12583

Dato: 26-06-2020

Ortofofos (DOOfofos): OWI har den fulde ophavret til de ortofos (DOOfofos), der vises som baggrundkort. Den vises som baggrundkort, så derfor kan anvendes af vilkårlige institutioner, regioner og kommuner med tillærende institutioner, der er part. Danmarks Miljøportal, forbindelse med de pågældende institutioners myndighedsbehandling indendørs miljøarbejde, samt at privatpersoner til eget personlige brug. Uanset på hvilke måder andre hjemmeløst brug kommerciel anvendelse er tilladt og vil kunne retterfølges.



Bilag C.



Danmarks Miljøportal

Data om miljøet i Danmark

Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Support: support@miljoportal.dk

Målforskel: 1:18171

Dato: 26-06-2020

Ortofoto (D000land): COWI har den fulde ophavsret til de ortofotos (D000land), der vises som baggrundskort. Denne funktion, med ortofoto som baggrundskort, må derfor kun anvendes af Miljøministeriet, regioner og kommuner med tilhørende institutioner, der er part i Danmarks Miljøportal, i forbindelse med de pågældende institutioners myndighedsbehandling indenfor miljøområdet, samt af privatpersoner til eget personligt brug. Linket må ikke indgå i andre hjemmesider. Øvrig kommerciel anvendelse er ikke tilladt og vil kunne retsforfølges.